

dette Synspunkt kan Dommen ikke læses. Det hedder: „Citanten formener, at Indstævnte har været uberettiget til at bortleie disse Steder iftedesfor at bortfæste dem. Denne Anskuelse kan Overretten ikke give Medhold; ligesom nemlig andre Lovbestemmelser, in specie Forordningen af 5te Juni 1848 § 6 og Lov af 15de Mai 1850 § 1, forudsætter, at der gives Huse, hvis Tilliggende udgjør over 1 Td. Hartkorn, saaledes have de ovennævnte Anordninger kun fastsat 1 Td. Hartkorn som Grænse i de givne specielle Forhold, nemlig hvor Taler er om visse Præstationer til det Offentlige, uden at det nogetsteds i Lovgivningen findes udtalt som almindelig Regel, at det nævnte Hartkorns Quantum danner Grænsen mellem Gaardmænd og Husmænd, og kan selvfølgelig derfra ikke sluttes til et Tilfælde som det nærværende, og det saa meget mindre, som her er Spørgsmaal om Indskrænkning i Eiendomsretten. Da nu fremdeles den hidhørende Lovgivning, in specie Forordningerne af 19de Marts 1790, 25de Marts 1791 og 9de Februar 1820, kun nævner Gaarde som Gjenstand for Fæstelovgivningen, da derhos de omhandlede Steders Tilliggende i alt Fald ikke betydeligen overstiger 1 Td. Hartkorn, og da de hidtil ei have været benævned eller bortfæstede som Gaarde, skjønes den omsprungte Forpligtelse ei at kunne anses som paahvilende disse Eiendomme.“ Det vil altsaa ses, at det i nærværende Tilfælde slet ikke er kommen i Betragtning, at det var Steder, som vare fraskilte fra tidligere Høndergaarde. Siden 1861 er der opstaaet Tvivl om Rigtigheden af den endnu 1861 fastholdte Anskuelse. Den herværende Forsamling i sin Helhed kan naturligvis saa lidet som enkelte Medlemmer her afgjøre Retsspørgsmaalet efter den gjældende Lovgivning, og det har derfor ikke kunnet være min Hensigt at drøfte selve Retsspørgsmaalet, men det var nødvendigt at paavise Spørgsmaalets Stilling; thi selve denne dets Stilling er efter min Mening et Moment, som nødvendigvis maa komme i Betragtning, hvor der er Tale om, hvorvidt der er Grund til at give Love om saadanne Spørgsmaal. Det er nu min Opfattelse, at hvad enten den ældre traditionelle Anskuelse er den

rigtige, eller den Anskuelse, som Nogle i den senere Tid, navnlig siden 1861 have troet at kunne gjøre gjældende, virkelig vilde trænge igennem ved Domstolene, bør i begge Tilfælde Lovgivningsmagten gribe ind, naturligvis uden at den Bestemmelse, som nu træffes ved Lov, faar Anvendelse paa, hvad der allerede er sket, altsaa uden tilbagevirkende Kraft; efter min hele retlige Betragtning maa jeg selvfølgelig fastholde, at hvad der er sket før den nye Lov, bedømmes efter den ældre Lovgivning. Er den ældre Opfattelse eller den, som jeg idetmindste tror tidligere var den herskende, den rette, er Sagen jo saa overmaade klar, men selv om den ikke er det, selv om den er tvivlsom og mere tvivlsom, end jeg tror, tror jeg dog, at det vil erkjendes, at denne Opdagelse, thi jeg kan ikke kalde den anderledes, der visstnok endnu i dette Dieblif er fremmed for de All fleste i Landet, ikke bør kunne benyttes i videre Omfang, end allerede maatte være sket. Man bør ikke friste dem, der kunne udstykke Steder paa denne Maade, til at gjøre et Forsøg, som dog maasse til Syvende og sidst, naar Spørgsmaalet bringes for Domstolene, vil vise sig ikke at kunne føres igennem. Man vil maasse sige mig, at der ikke i mange Tilfælde vil blive gjort Brug af en saadan Ret til at danne nye, ikke fæstelig-tige Avlsbrug, selv om den eksisterer; det er muligt, og desbedre kan man ved en ny Lov slaa en Bom derfor, men jeg maa dog sige, at der er mig nævnt et Exempel derpaa, hvor der, saavidt jeg har kunnet komme derefter, foreligger et af de saa Tilfælde efter 1861, hvor Indenrigsministeriet, efterat Tilfældet var forelagt det, ikke har reist Sag. Hermed er imidlertid Spørgsmaalet naturligvis ikke afgjort i sin Helhed, thi vi maa jo huske paa, at Indenrigsministeriet i mange af disse Tilfælde har en vidtgaaende Bevillingsmyndighed, og man kan altsaa ikke deraf, at Ministeriet lader et særligt Tilfælde upaagtalt, uden videre udlede nogen almindelig Retsætning; Ministeriet anerkjender kun, at der overfor det enkelte Tilfælde ikke skal gjøres nogen Indsigelse gjældende. Der er som sagt nævnt mig et Tilfælde fra Sydsjælland, hvor man ved Sammenlægning har dannet et nyt Avlsbrug, der